

EURONESTI PARLAMENTAARSE ASSAMBLEE RESOLUTSIOON (¹)**kutsekvalifikatsiooni, töökogemuse ja ülikoolidiplomite vastastikuse tunnustamise kohta Bologna protsessi raames**

(2016/C 193/04)

EURONESTI PARLAMENTAARNE ASSAMBLEE,

- võttes arvesse 21. ja 22. mail 2015. aastal Riias toimunud idapartnerluse tippkohtumise ühisavaldust, mis lähtub eelnenud aastatel sarnastel kohtumistel vastu võetud Vilniuse ja Varssavi deklaratsioonidest,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni „Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse edendamine: EP seisukoht 2012. aasta eduaruannete kohta“,
- võttes arvesse Euronesti parlamentaarse assamblee 3. mai 2011. aasta asutamisakti,
- võttes arvesse 14. ja 15. mail 2015 toimunud Euroopa kõrgharidusruumi (EHEA) neljandal Bologna protsessi poliitilisel foorumil ja ministrite konverentsil vastu võetud Jerevani ministrite kommünikeed,
- võttes arvesse Euronesti parlamentaarse assamblee 3. aprilli 2012. aasta resolutsiooni idapartnerluse riikide kodanikuühiskonna tugevdamise, sealhulgas valitsuse ja kodanikuühiskonna koostöö küsimuse ja kodanikuühiskonna võimendamiseks mõeldud reformide küsimuse kohta,
- võttes arvesse Pariisis 25. mail 1998. aastal Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Ühendkuningriigi haridusministrite poolt allkirjastatud Sorbonne'i ühisdeklaratsiooni Euroopa kõrgharidussüsteemi struktuuri ühtlustamise kohta,
- võttes arvesse 19. juunil 1999. aastal Bolognas 29 Euroopa riigi haridusministrite poolt allkirjastatud ühisdeklaratsiooni (Bologna deklaratsioon),
- võttes arvesse 12. märtsil 2010. aastal 47 riigi haridusministrite poolt vastu võetud Budapesti-Viini deklaratsiooni, millega ametlikult loodi Euroopa kõrgharidusruum (EHEA),
- võttes arvesse 26. ja 27. aprillil 2012. aastal Bukarestis toimunud ministrite konverentsil ja kolmandal Bologna protsessi poliitilisel foorumil avaldatud kommünikeed,
- võttes arvesse 26. ja 27. aprillil 2012. aastal Bukarestis toimunud ministrite konverentsil vastu võetud EHEA liikuvusstrateegiat 2020,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. novembri 2013. aasta direktiivi 2013/55/EL kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. septembri 2005. aasta soovitust liikmesriikide poolt kolmandate riikide teadlastele ühtsete lühiajaliste viisade andmise hõlbustamise kohta,
- võttes arvesse aruannet „Euroopa kõrgharidusruum 2015. aastal. Bologna protsessi rakendusaruanne“,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitust Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas,
- võttes arvesse nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal (HK 2020),

(¹) Vastu võetud 22. märtsil 2016. aastal Belgias Brüsselis.

- võttes arvesse nõukogu 11. mai 2010. aasta järeldusi kõrghariduse rahvusvahelistumise kohta,
  - võttes arvesse nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitusi varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise ja noorte õpirände edendamise poliitika kohta,
  - võttes arvesse aruannet „Euroopa kõrgharidusruum 2012. aastal. Bologna protsessi rakendusaruanne“,
  - võttes arvesse Armeenias Jerevanis 8. ja 9. septembril 2011. aastal toimunud kõrghariduse rahastamise teemalise rahvusvahelise konverentsi lõpparuannet,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 23. septembri 2008. aasta resolutsiooni Bologna protsessi ja üliõpilaste liikuvuse kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi 31. märtsi 2015. aasta resolutsiooni Bologna protsessi rakendamise järeelmeetmete kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu ning Gruusia, Moldova ja Ukraina valitsuste vahel allkirjastatud assotsieerimislepinguid,
  - võttes arvesse Erasmus+ ja Erasmus Munduse stipendiumikavasid,
  - võttes arvesse Euroopa piirkonna kõrghariduse kvalifikatsioonide tunnustamise konventsiooni (CETS nr 165, Lissabon, 11. aprill 1997),
- A. arvestades, et vaatamata Bologna protsessi ja Euroopa kõrgharidusruumi abil saavutatud edusammudele on kõrgharidusdiplomite vastastikune tunnustamine ELi ja idapartnerluse riikide vahel ikka veel keerukas ja kulukas protsess;
- B. arvestades, et mõnedes ELi liikmesriikides on idapartnerluse riikidest pärinevatel üliõpilastel raske ja mõnikord võimatu oma kvalifikatsiooni tunnustamist saavutada, samuti tekib ELis pärit üliõpilastel aeg-ajalt samasuguseid raskusi idapartnerluse riikides;
- C. arvestades, et diplomite ja kvalifikatsiooni tunnustamise takistused võivad segada akadeemilise ja kutsealase liikuvuse edendamist ning osaliste kultuurisidemeid, samuti pärsib see akadeemilist teadustööd ja üldist progressi arvukates Euroopa teadusvaldkondades;
- D. arvestades, et kutsekvalifikatsiooni tunnustamise vallas puudub idapartnerluse riikide ja Bologna protsessi / EHEA liikmete võrdse kohtlemise kord ning see takistab paljusid kõrgelt kvalifitseeritud kutsetöötajaid mitmetes reguleeritud valdkondades, näiteks tervishoid ja sotsiaaltöö, haridus, arhitektuur ja ehitus (nt ehitusinseneri kutseala) ELis praktiseerides oma oskusi täiendamast ning seega nii oma kodumaale väärtuslikke teadmisi toomast kui ka ELi liikmesriikides heade oskustega töötajate puudust leevendamast;
- E. arvestades, et idapartnerluse riikides on hädasti vaja arendada rohkem teadustööle suunatud institutsioone, sh doktorioppeasutusi, et pakkuda kohalikele üliõpilastele rohkem teaduskarjääri võimalusi;
- F. arvestades, et suhtumine kvalifikatsiooni tunnustamisse erineb nii ELi liikmesriikides kui ka ELi ja Bologna protsessi / EHEA liikmetest idapartnerluse riikide vahel;
- G. arvestades, et välisriigis omandatud kvalifikatsiooni tunnustamise protsessi ei ole ühtlustatud, samuti puudub Bologna protsessis / EHEAs osalevates riikides kulutõhus mehhanism teabele reageerimiseks;
- H. arvestades, et rohkem kui kahes kolmandikus osalisriikides vastutavad välisriigis omandatud kvalifikatsiooni tunnustamise kohta lõpliku otsuse tegemise eest kõrgharidusasutused ise;

- I. arvestades, et paljudes idapartnerluse riikides seostuvad mitmete kõrgharidusasutustega ikka veel õigluse, läbipaistvuse, standardite ja aruandluse probleemid;
- J. arvestades, et idapartnerluse riikides ja kohati ka ELis võib ikka veel kohata korrupsiooni, bürokraatiat, konservatiivsust, ebakindlust ja iganenud suhtumist ning et sellega tuleb tegeleda ja seda muuta;
- K. arvestades, et akadeemilise tunnustamise riiklike teabekeskuste (ENIC/NARIC) võrgustik on juhtiv kvalifikatsiooni tunnustamist käsitleva teabe võrgustik, mis töötab ühtlasi välja vahendeid menetluste, poliitika ja tavade tunnustamiseks ning on võimeline avalikkust ja partnereid teavitama ning aitama liikmesriikidel ja poliitilistel juhtorganitel tunnustamisprotsessi mõista, suurendades ühtlasi riikide seadusandluse ja menetluste ühtlustatust ELi tavadega;
- L. arvestades, et ülikool on koht, kus soodustatakse uute ideede arendamist ja toetatakse sõna- ja mõttevabadusele akadeemilise arengu poolt püüdlemisel; arvestades, et see võib sattuda vastuollu poliitilise survega püüetega, mille tagajärjel üliõpilased satuvad sageli tagakiusamise ja isegi inimõiguste rikkumise ohvriks;
- M. arvestades, et Erasmus+ programmid on tähtis vahend nii ELi kui ka idapartnerluse riikide kõrgharidusasutuste moderniseerimiseks, ergutades rahvusvahelist koostööd ELi institutsioonidega ning toetades kõrghariduse reformimist ja üliõpilaste suuremat liikuvust;

Üldpõhimõtted

1. kinnitab, et vastastikku tunnustatud kvaliteetne kõrgharidus nii ELi kui ka idapartnerluse riikides, samuti peamiste reguleeritud kutsealade kutse kvalifikatsiooni vastastikune tunnustamine ja mõlemal pool omandatud töökogemuse täielik tunnustamine võib oluliselt laiendada ja täiustada kultuuridevahelisi sotsiaal-majanduslikke sidemeid ning edendada rahu, arengut, jõukust ja stabiilsust;
2. kiidab heaks assotsieerimislepingute sõlmimise kolme idapartnerluse riigiga ning loodab, et see soodustab diplomite, kvalifikatsiooni, oskuste ja töökogemuse vastastikust tunnustamist; peab väga tähtsaks leida sisukaid ja püsivaid koostööviise muude idapartnerluse riikidega, et tagada koostöö jätkumine selles ja muudes valdkondades; märgib samas, et assotsieerimislepingutega kaasnevad tugevdatud koostöövahendid valitsuse ja parlamendi tasandil ning need võivad olla edasise koostöö aluseks, kaasa arvatud riiklike akadeemilise tunnustamise teabekeskuste asutamine, ELi ja idapartnerluse ühise Euroopa kutsekaardi rakendamine ning ELi ja selle idapartnerite vahel kulutõhusate teabe- ja teatamismehhanismide arendamine siseturu teabesüsteemi (*Internal Market Information System (IMI)*) abil;
3. rõhutab, et Bologna protsess ei ole mingil juhul ühesuunaline süsteem, vaid pigem on selle sihiks arendada kõrgharidust ja akadeemilist liikuvust ELi ja idapartnerluse riikide vahel, ning et mõlema poole osalejad vajavad paremat juurdepääsu kõrgharidusasutustele, diplomite tunnustamist, stipendiumiprogramme ja täielikku tunnustamist eri kõrgharidussüsteemides, kui kõik vajalikud akadeemilised kriteeriumid on täidetud;
4. rõhutab, et praegune olukord, kus püsivad süsteemsed probleemid raskendavad paljude idapartnerriikide üliõpilaste ja noorte kutsetöötajate diplomite või kutse kvalifikatsiooni automaatset tunnustamist ELis, takistab oluliselt kutsetöötajate vaba liikumist ning poolte vahel heade suhete arendamist;
5. märgib, et idapartnerluse riikide sotsiaal-majanduslikku arengut on võimalik oluliselt toetada ülikoolilõpetajate, kutsetöötajate ja ettevõtjate olemasolul, kes on omandanud välisriikides uusi kogemusi, mis soodustab uute ideede ja protsesside tekkimist ning väärtuste ja oskusteadmiste levikut, tugevdab kohalikke ülikoole, äratav välisinvestorites usaldust ja aitab seiskumist vältida;
6. on veendunud, et on vaja tagasi pöörata idapartnerluse piirkonna andekate noorte väljavool lääneriikidesse, mille tagajärjel nende koduriigid jäävad ilma hädavajalikest oskusteadmistest, mis võimaldaksid nende ühiskonda täiustada ja soodustaksid kestlikku arengut;

7. rõhutab, et kõik idapartnerluse osalised peavad nii seadusandluses kui ka praktikas tagama kõrghariduse üldise täieliku juurdepääsetavuse ilma diskrimineerimiseta soo, usutunnistuse, etnilise kuuluvuse või poliitiliste vaadete alusel; märgib, et ülikoole peetakse üldiselt õppimise ja sõnavabaduse keskusteks ning et akadeemilist tippset edendatakse kõige paremini sel teel, et kaitstakse üliõpilasi mis tahes vormis tagakiusamise ja ahistamise eest;
8. on seisukohal, et komisjon peaks eelkõige tegema koostööd vastavate akadeemiliste, haldus- ja valitsusasutuste, üliõpilasorganisatsioonide ning üliõpilaste esindajatega, et juhtida tähelepanu idapartnerluse riikide üliõpilaste ja kutsetöötajate muredele, teha kindlaks piirkonna spetsiifilised probleemid ja leida lahendusi;
9. rõhutab, et idapartnerluse riikide valitsused peavad suurendama jõupingutusi asjakohaste kvaliteedikontrolli ja -tagamise süsteemide kehtestamiseks koostöös ülikoolide ja konkreetsete reguleeritud kutsealade eest vastutavate riigiasutustega, et pakkuda oma kodanikele sobivaid võimalusi õpingute jätkamiseks ja kogemuste täiendamiseks, kaasa arvatud ELis;
10. märgib murega, et idapartnerluse riikide mõnedes koolitusvaldkondades püsib endiselt sooline tasakaalustamatus, ning on seisukohal, et mõlema sugupoole võrdset juurdepääsu kõigile haridustasemetele ja eelkõige kolmanda taseme haridusele tuleb positiivset diskrimineerimist toetavate sihtotstarbeliste stipendiumide abil aktiivselt edendada ja ergutada;
11. rõhutab, et nüüd, kus viisanõue on kaotatud kõigi idapartnerluse riikide suhtes peale Valgevene, suureneb sellest piirkonnast pärit üliõpilaste arv, keda huvitab õpingute jätkamine ELis; nõuab seetõttu tungivalt, et ELi institutsioonid tugevdaksid viisanõude kaotamise läbirääkimisi Valgevenega, et edendada üliõpilaste liikuvust ELi ja eranditult kõigi idapartnerluse riikide vahel;
12. rõhutab, et ülikoolide iseseisvus ja täielik eraldatus riigist ja poliitikast on esmased ja elutähtsad nõuded toimiva ning ELi süsteemiga ühitatava haridussüsteemi loomiseks; toonitab, et ülikoolide õiglane rahastamine on selleks vajalik samm, mis ei peaks olema kuidagi seotud riigi ega poliitikaga, vaid pigem toimivuse, üliõpilaste arvu ja akadeemiliste tulemustega;
13. kutsub idapartnerluse riikide ülikoole üles kohandama oma hariduspakkumist tööturu vajadustega;
14. ergutab nii ELi kui ka idapartnerluse riikide ülikoole aktiivselt taotlema vastastikust koostööd ja kogemuste vahetamist ning looma alalisi dialoogimehhanisme, et idapartnerriikide ülikoolides muutusi genereerida;
15. tunnustab Euroopa teabekeskuste võrgustiku ja akadeemilise tunnustamise riiklike infokeskuste võrgustiku (ENIC/NARIC) tähtsat rolli akadeemilise tunnustamise ning reguleeritud ja reguleerimata kutsealade tunnustamise eri aspektides ning peab vajalikuks toetada selle võrgustiku edasist arendamist, kaasa arvatud riiklike keskuste toimimise ja rolli arendamine idapartnerluse riikides;

Ülikoolidiplomid Bologna protsessi raamistikus

16. väljendab heameelt tõsiasi üle, et kõik idapartnerluse riigid on EHEA liikmed ja vaatamata mitmesugustele lahkarvamustele Bologna protsessi põhimõtete rakendamisel püüavad nad kõik saavutada samu kõrghariduse standardeid, mis kehtivad ELis (kvaliteedi tagamise standardid ja suunised Euroopa kõrgharidusruumis (EHEA-ESG)), ning et kogu piirkonna peamine eesmärk peaks olema kõigi kõrgharidusdiplomite automaatne ja vahetu tunnustamine;
17. kiidab heaks 2015. aasta ministrite konverentsi otsuse Valgevene liitumise kohta EHEAga, pidades seda Bologna protsessi kaasavuse tõenduseks; ergutab Valgevenet muutma oma kõrgharidussüsteemi ja -praktikat teiste EHEA riikidega ühitatavaks;
18. on seisukohal, et idapartnerluse riigid kasutavad Bologna protsessi vahendeid, eelkõige Euroopa kvalifikatsiooniraamistikku (EQF) ja Euroopa ainepunktisüsteemi (ECTS), korrektselt seoses oma riiklike kvalifikatsiooniraamistike ja riiklike ainepunktide ülekandmise süsteemidega, mis on Bologna vahenditega ühtlustatud, ning kuigi parandamise ruumi veel on, peaksid kriteeriumid, mida ELi asutustele vastavatel asutustel Euroopa kvalifikatsiooni tunnustamise ala (European Area of Recognition (EAR)) piires tuleb täita, et võimaldada ülikoolidiplomide automaatset tunnustamist, idapartnerluse riikide üliõpilaste diplomite tunnustamist kiirendama ja laiendama;

19. rõhutab ELi ja idapartnerluse riikide haridusastutuste tihedama koostöö vajalikkust kogemuste vahetamiseks, sest enamikus riikides toimub välisriikide diplomite akadeemilistel eesmärkidel tunnustamine nende asutuste vahendusel;
20. mõonab, et riigi kulutused kõrgharidusele on idapartnerluse eri riikides väga erinevad, nagu ka ELi liikmesriikides; peab siiski kahetsusväärseks, et paljudes idapartnerluse riikides ja nendega piirnevates ELi liikmesriikides on kolmanda taseme haridusele tehtavate kulutuste osakaal SKPst Euroopa kõrgharidusruumi madalaimate seas, mis muudab valdkonna nõuetekohase arengu raskeks või võimatuks;
21. märgib, et enamasti tunnustatakse idapartnerluse riikides Bologna kolmeastmelist kõrghariduse struktuuri (õpingud, mis annavad BA, MA ja PhD kraadi), kuigi seda kogu Euroopa kõrgharidusruumis täpselt ühtmoodi ei rakendata, kuid probleem seisneb selles, et nendes riikides on selgelt liiga vähe doktoriõppeasutusi ja napib üliõpilastele kättesaadavat rahastamist, mis on peamine põhjus, miks enamik potentsiaalseid kandidaate otsib doktoriõppe võimalusi teistes riikides;
22. rõhutab, et kuna Bologna protsessi ja tunnistuste tunnustamise Lissaboni konventsiooni kohaste kvaliteedikontrolli kriteeriumide ja diplomite väljastamise menetluste eest vastutavad enamasti kõrgharidusasutused ise, on idapartnerluse riikides hädasti vaja kõrgharidusasutusi tugevdada ja nende autonoomiat suurendada, ning kutsub komisjoni ja Euroopa välissteenistust üles uurima, kuidas koostöös vastavate riigivõimudega seda arengut soodustada;
23. nõuab tungivalt, et nii idapartnerluse riikide kui ka ELi liikmesriikide valitsused ja parlamendid töötaksid selle nimel, et riiklikus seadusandluses paremini jõustada tunnistuste tunnustamise Lissaboni konventsiooni põhimõtteid nii riikides antud diplomite kvaliteedi kui ka välisriikides omandatud kvalifikatsiooni hõlpsama automaatse tunnustamise vallas;
24. juhib tähelepanu sellele, et peamised põhjused, mis takistavad paljusid ELi asutusi idapartnerluse riikides omandatud kvalifikatsiooni automaatselt tunnustamast, on nn diplomi- ja akrediteerimisvabrikute olemasolu neis riikides ning võrreldava, ühitatava ja sidusa riikliku süsteemi puudumine Bologna-EHEA vahendite rakendamiseks;
25. palub mõlema poole valitsustel suurendada pingutusi kõrgharidussüsteemi usaldusväärse tagamiseks, eelkõige tagades võrdsed vastuvõtu- ja eksamivõimalused ning võrdse juurdepääsu vahenditele ja sisseseadele, samuti võrdsed stipendiumiõigused, ja eelkõige hoolitsedes selle eest, et diplomid antakse ainult neile üliõpilastele, kes on täitnud kõik nõuded ning saanud asjaomase kvalifikatsiooni omandamisel Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule vastavad õpitulemused;
26. nõuab tungivalt, et ELi asutused, aga ka ülikoolid uuriks ja teeksid kindlaks mõttekaid võimalusi idapartnerluse riikide üliõpilaste toetamiseks, suurendades nende riikide tudengitele mõeldud akadeemiliste stipendiumide arvu ja nähtavust, kasutades liidu mitmesuguseid vahendeid, kuid ergutades ka liikmesriike, fonde ja vabaühendusi toetama idapartnerluse riikide üliõpilasi, kes pärinevad sageli ebasoodsatest majanduslikest oludest ja kelle jaoks ELis õppimine on headele õpitulemustele vaatamata rahaliselt keeruline;
27. väljendab heameelt idapartnerite aktiivse osalemise üle programmis Erasmus+ ja nende riikide väga hea eelarve täitmise võime üle; kahetseb seetõttu, et nende programmide raames 2014.–2020. aastal idapartnerluse riikidele ette nähtud rahastamisvahendid on eelmise rahastamisperioodiga võrreldes üldjoontes samaks jäänud;
28. peab koostöö suurendamiseks väga tähtsaks suurendada ELi stipendiumiprogrammide, näiteks programmi Erasmus+ jaoks kättesaadavaid rahalisi vahendeid, mõeldes eriti idapartnerriikide üliõpilastele ja luues ELi rahastamisskeemides eraldi jao selle piirkonna jaoks, mis on liidule strateegiliselt ja kultuuriliselt ülitähtis;

Kutsekvalifikatsioon ja töökogemus

29. on seisukohal, et kutsekvalifikatsiooni vastastikune tunnustamine on vajalik, et tagada mitu idapartnerluse projekti mõlemale poolele tähtsat etappi, kaasa arvatud kutsealase spetsialiseerumise eesmärgiga ajutise liikuvuse hõlbustamine, ning sellega avada idapartnerluse riikide kodanikele võimalusi uute oskuste omandamiseks, mida nad saavad kasutada oma kutsetegevuse parandamiseks kodumaal, aga ka mõlema poole oluliste tööjõulünkade vähendamiseks;

30. märgib, et kuigi kutsekvalifikatsioon on tihedalt seotud diplomite parema tunnustamisega Bologna protsessis, ei ole seni vastu võetud eraldi dokumenti, mis sarnaneks kõnealust valdkonda ELis, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis reguleerivale direktiivile 2013/55/EL ning hõlmaks ka idapartnerluse riike; ergutab seetõttu uutele algatustele, et anda sellele valdkonnale tõeliselt mandriülesed mõõtmed;
  31. kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles uurima koos idapartnerluse riikide valitsustega võimalust uue Euroopa naabruse raamistiku loomiseks, et laiendada idapartneritele Euroopa kutsekaardi süsteemi; loodab, et see vahend aitaks uuendada ja hoogustada kutsealast liikuvust Euroopas ja selle naabruskonnas ning vähendada eri kutsealadel esinevaid võimete lünki, millest oleks kasu mõlemale poolele;
  32. rõhutab, et kogu kutsekvalifikatsiooni vastastikuse tunnustamise koostöö eesmärk peaks olema suurendada mõlema poole oskustöötajate võimalusi oma oskusi suurendada, praktiseerida ja liikuda nii, et see ei ohustaks tööjõu kättesaadavust idapartnerluse riikides ega põhjustaks ELis tasakaalustamatust;
  33. nõuab ühtse lähenemise kujundamist kõigis kutsekvalifikatsioonide tunnustamise menetlustes ning ergutab idapartnerluse riikide valitsusi välja töötama ja rakendama usaldusväärseid ja läbipaistvaid kutsekvalifikatsiooni tunnustamise mehhanisme, esmajärjekorras reguleeritud kutsealade jaoks;
  34. peab oskustöötajate töökogemuse vastastikust tunnustamist Euroopa dünaamilise tööturu arendamise tähtsaks komponendiks ning on seisukohal, et tuleks kehtestada põhikriteeriumid, mida liikmesriigid ja teised partnerid võiksid jagada, et töötajate tegelikku töökogemust registreerida ja mõõta;
  35. on seisukohal, et lisaks kvaliteedi, läbipaistvuse ja aususega seotud kriteeriumide kasutamisele peaksid ELi liikmesriigid ja idapartnerluse riigid tagama, et kutsekvalifikatsiooniga tegelevad asutused ning töökogemuse tunnustamisega tegelevad kutseühendused ja tööandjate liidud annaksid oma parima, et vältida mis tahes alusel diskrimineerimist (soo, usutunnistuse, etnilise kuuluvuse või päritoluriigi põhjal, sealhulgas idapartnerluse riikide puhul);
  36. teeb kaaspresidentidele ülesandeks edastada käesolev resolutsioon Euroopa Parlamendi presidendile, nõukogule, komisjonile, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ja komisjoni asepresidendile, Euroopa välisteenistusele ning liikmesriikide ja idapartnerluse riikide valitsustele ja parlamentidele.
-